

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS ET SÉNAT
DE BELGIQUE

18 décembre 2013

RAPPORT ANNUEL 2012

**du Comité permanent de contrôle
des services de police**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION SPÉCIALE
CHARGÉE DE L'ACCOMPAGNEMENT
PARLEMENTAIRE DU COMITÉ PERMANENT
DE CONTRÔLE DES SERVICES DE POLICE¹
ET DE LA COMMISSION CHARGÉE DE
L'ACCOMPAGNEMENT PARLEMENTAIRE DU COMITÉ
PERMANENT DE CONTRÔLE DES SERVICES DE
RENSEIGNEMENTS ET DE SÉCURITÉ
PAR
MM. **Koenraad DEGROOTE (CH)**
ET **Karl VANLOUWE (S)**

¹ Ci-après dénommé "Comité permanent P".

SOMMAIRE	Pages
I. Exposé introductif du Comité permanent P	3
II. Discussion	7
III. Décision des commissions.....	16

Le rapport annuel 2012 est consultable sur le site Internet du
Comité P: <http://comitep.be>

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS
EN SENAAT

18 december 2013

JAARVERSLAG 2012

**van het Vast Comité van toezicht op de
politiediensten**

VERSLAG

NAMENS DE BIJZONDERE COMMISSIE
BELAST MET DE PARLEMENTAIRE
BEGELEIDING VAN HET VAST COMITÉ VAN
TOEZICHT OP DE POLITIEDIENSTEN¹
EN DE COMMISSIE BELAST MET
DE PARLEMENTAIRE BEGELEIDING VAN HET VAST
COMITÉ VAN TOEZICHT
OP DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEREN **Koenraad DEGROOTE (K)**
EN **Karl VANLOUWE (S)**

¹ Hierna "Vast Comité P" genoemd.

INHOUD	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door het Vast Comité P..	3
II. Bespreking.....	7
III. Beslissing van de commissies	16

Het jaarverslag 2012 kan worden geraadpleegd op de website van het Comité
P: <http://comitep.be>

**Composition de la commission spéciale chargée de l'accompagnement parlementaire
du Comité permanent de contrôle des services de police, à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de bijzondere commissie belast met de parlementaire begeleiding
van het Vast Comité van toezicht op de politiediensten, op datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: André Flahaut

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Koenraad Degroote, Ben Weyts
PS	André Frédéric, Eric Thiébaud
CD&V	Raf Terwingen
MR	François-Xavier de Donnea
sp.a	Peter Vanvelthoven

**Composition de la commission spéciale chargée de l'accompagnement parlementaire
du Comité permanent de contrôle des services de renseignements et de sécurité, à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de bijzondere commissie belast met de parlementaire begeleiding
van het Vast Comité van toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, op datum van indiening van het verslag**
Présidente/Voorzitster: Sabine de Bethune

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA:	Karl Vanlouwe
PS:	Philippe Mahoux
MR:	Armand De Decker
CD&V:	Dirk Claes

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:	Afkortingen bij de nummering van de publicaties:
DOC 53 0000/000: Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA: Questions et Réponses écrites	QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral	CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV: Compte Rendu Analytique	CRABV: Beknopt Verslag
CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN: Séance plénière	PLEN: Plenum
COM: Réunion de commission	COM: Commissievergadering
MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

MESDAMES, MESSIEURS,

Conformément à l'article 66bis, § 3, 1° de la loi du 18 juillet 1991 organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace¹, vos commissions ont examiné le Rapport annuel 2012 (www.comitep.be) au cours de leur réunion commune du 11 décembre 2013, en présence des membres du Comité permanent P².

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DU COMITÉ PERMANENT P

M. Yves Keppens, président du Comité P, présente les trois grands chapitres du rapport annuel 2012:

1. Le rapport d'activités du Comité P;

2. Le rapport d'observatoire (synthèse des enquêtes de contrôle, des plaintes et des enquêtes pénales, avis juridiques sur la jurisprudence communiquée au Comité P pour des infractions commises par des membres des services de police, avis juridiques de la cellule juridique du Comité P);

3. Le suivi des recommandations 2002-2010 (en particulier sur la fonctionnalité de base "accueil") et les recommandations 2012.

M. Keppens cite ensuite quelques chiffres marquants du rapport annuel.

En 2012, 2680 nouveaux dossiers de plaintes ont été ouverts, dont 100 ont été transmis au Service d'Enquêtes pour un examen plus approfondi. Il s'agit presque du même nombre de dossiers qu'en 2011 mais ils représentent +/- 10 % de plus qu'en 2010.

M. Keppens précise qu'il s'agit de dossiers de plaintes et non de plaintes individuelles étant donné qu'un dossier regroupe parfois plusieurs plaintes pour un même événement.

Le délai moyen de traitement des plaintes est de 47 jours en 2012 pour 40 jours en 2011. 10,5 % des dossiers se sont soldés pas un constat de

¹ Ci-après: "la loi organique du 18 juillet 1991".

² Le Comité permanent P:

- M. Yves Keppens, président;
- M. Guy Cumps, vice-président;
- M. Herman Daens, conseiller;
- Mme Diane Reynders, conseiller;
- M. Emile Degehansart, conseiller.

DAMES EN HEREN,

Overeenkomstig artikel 66bis, § 3, 1°, van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politien inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse¹, hebben uw commissies het Jaarverslag 2012 (www.comitep.be) besproken tijdens hun gezamenlijke vergadering van 11 december 2013, in aanwezigheid van de leden van het Vast Comité P².

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR HET VAST COMITÉ P

De heer Yves Keppens, voorzitter van het Comité P, stelt de drie grote hoofdstukken van het jaarverslag 2012 voor:

1. Het eigenlijke activiteitenverslag van het Comité P;

2. Het observatoriumrapport (synthese van de toezichtsonderzoeken, klacht en strafonderzoeken, juridische standpunten over de aan het Comité P meegedeelde rechtspraak betreffende de strafbare feiten begaan door leden van de politiediensten, juridische standpunten van de juridische cel van het Comité P);

3. De opvolging van de aanbevelingen 2002-2010 (meer bepaald de basisfunctionaliteit "onthaal") en de aanbevelingen 2012.

De heer Keppens gaat vervolgens in op enkele markante cijfers uit het jaarverslag.

In 2012 werden 2680 nieuwe klachtendossiers geopend, waarvan er 100 voor grondiger onderzoek aan de Dienst Enquêtes werden gezonden. Het gaat om bijna hetzelfde aantal dossiers als in 2011, maar zij vertegenwoordigen +/- 10 % meer dan in 2010.

De heer Keppens preciseert dat het om klachtendossiers gaat en niet om individuele klachten, aangezien een dossier soms verscheidene klachten over een zelfde gebeurtenis groepeert.

De gemiddelde doorlooptijd van de klachten is in 2012 47 dagen, tegenover 40 dagen in 2011. In 10,5 % van de gevallen werd bij een politiekorps of één of meer van zijn

¹ Hierna "wet van 18 juli 1991" genoemd.

² Het Vast Comité P bestaat uit:

- de heer Yves Keppens, voorzitter;
- de heer Guy Cumps, ondervoorzitter;
- de heer Herman Daens, vast lid;
- mevrouw Diane Reynders, vast lid;
- de heer Emile Degehansart, vast lid.

dysfonctionnement dans le chef d'un corps de police ou d'un ou plusieurs de ses membres. Il se pourrait qu'il y en ait plus mais il y a des dossiers qui sont transmis aux autorités judiciaires et dont le Comité P ne connaît pas l'issue. Ces dossiers pourraient très bien concerner des fautes pénales ou non.

Le Comité P a constaté que dans environ 70 % des dossiers on n'avait pas pu établir de faute.

Les corps de police les plus visés sont la police locale de Bruxelles-Ixelles, Anvers et Gand. Au niveau fédéral, c'est surtout la recherche fédérale qui est visée par les plaignants.

L'arrondissement de Bruxelles a généré 28 % des dossiers de plaintes. Cela est probablement dû, entre autres, au fait que la distance entre les plaignants et la police est plus grande à Bruxelles que dans les communes à caractère rural.

M. Keppens souligne qu'en 2012, 12 nouvelles enquêtes de contrôle ont été ouvertes contre 14 en 2010 et 9 en 2011.

En 2012, 118 enquêtes judiciaires ont été ouvertes, ce qui représente une diminution de 47 % par rapport à 2011. La raison de cette diminution réside dans l'application de la directive ministérielle de la ministre de la Justice du 23 septembre 2011 qui répartit les enquêtes judiciaires entre le Comité P, l'AIG (Inspection générale de la police fédérale) et les corps de police.

Enfin, M. Keppens aborde le rapport d'observatoire et notamment l'aperçu des enquêtes de contrôle menées par le Comité P. Il s'agit des enquêtes suivantes:

1. Rapport partiel de seconde enquête de contrôle sur les allocations et indemnités liées à la fonction de police

Dans un premier temps, l'enquête a porté sur le volet relatif à la police locale. Le volet relatif à la police fédérale est presque terminé.

À l'exception de certains cas ponctuels, le Comité P n'a pas détecté de grandes fraudes lors de son enquête. Il convient que la circulaire CP3 soit appliquée en ce qui concerne la problématique de la rémunération de la police.

leden een disfunctie vastgesteld. Het zou kunnen dat er meer zijn, maar er zijn dossiers die aan de gerechtelijke autoriteiten worden overgezonden en waarvan het Comité P de afloop niet kent. Die dossiers zouden heel goed om strafrechtelijke fouten kunnen gaan.

Het Comité P is tot de bevinding gekomen dat er in ongeveer 70 % van de dossiers geen fout kon vastgesteld worden.

Wat de lokale politie betreft, zijn vooral de politiekorpsen van Brussel-Elsene, Antwerpen en Gent het voorwerp van klachten; op federaal vlak is dat vooral het geval voor de federale recherche.

Het arrondissement Brussel is goed voor 28 % van de klachtendossiers. Waarschijnlijk is dat onder meer te wijten aan de grotere afstand tussen de klagers en de politie in Brussel dan in de gemeenten in een landelijk gebied.

De heer Keppens onderstreept dat in 2012 12 nieuwe toezichtsonderzoeken werden geopend, tegenover 14 in 2010 en 9 in 2011.

In 2012 werden 118 strafonderzoeken geopend, wat neerkomt op een daling met 47 % ten opzichte van 2011. De reden voor die daling ligt in de toepassing van de ministeriële richtlijn van de minister van Justitie van 23 september 2011, waarbij de strafonderzoeken worden verdeeld tussen het Comité P, de AIG (Algemene inspectie van de federale politie en van de lokale politie) en de politiekorpsen.

Tot slot bespreekt de heer Keppens het observatoriumrapport, en vooral het overzicht van de door het Comité P gevoerde toezichtsonderzoeken. Het gaat om de volgende onderzoeken:

1. Deelrapport van het tweede toezichtsonderzoek betreffende de toelagen en vergoedingen verbonden aan de politiefunctie

Eerst was het onderzoek gericht op het onderdeel in verband met de lokale politie. Het onderdeel in verband met de federale politie is bijna voltooid.

Met uitzondering van een aantal specifieke gevallen heeft het Comité P tijdens zijn onderzoek geen grote fraude gevonden. Omzendbrief CP3 moet worden toegepast in verband met de problematiek van de politiebezoldiging.

2. Enquête de contrôle sur la violence commise contre les membres des services de police bruxellois

L'enquête avait été initiée à la suite de l'utilisation d'armes à feu contre la police en 2010 ainsi qu'à la suite d'incidents en août 2012. Une analyse qualitative et quantitative de cette problématique a été réalisée. Les résultats ne sont pas surprenants à savoir qu'environ 92 % des policiers bruxellois s'estiment victimes de violence physique et/ou verbale.

3. Services centraux de la direction générale de la police judiciaire de la police fédérale

Il s'agit d'une enquête de grande ampleur sur l'offre de services des directions centrales de la police judiciaire pour les besoins des directions déconcentrées. Le Comité P a focalisé son analyse entre autres sur la répartition de la capacité et a constaté qu'environ 15 % de la capacité des piliers judiciaires était situé au niveau central. Le Comité P a également analysé l'opérationnalité des services centraux et, en particulier le service central contre la corruption et l'OCDEFO ainsi que le flux d'informations entre les différents niveaux.

À la suite de cette enquête, le Comité P a formulé des recommandations qui ont eu un impact sur le plan d'optimisation de la police fédérale.

4. Enquête de suivi sur l'intégrité à la recherche locale d'Anvers

À l'issue de cette enquête, le Comité P a formulé des recommandations en vue d'en arriver à une véritable politique d'intégrité.

5. Enquête d'intégrité à la ZP Kanton Borgloon

Le Comité P a formulé des recommandations relatives à la direction de cette zone de police et au soutien à apporter aux responsables opérationnels. Les conclusions de cette enquête peuvent également être utiles pour d'autres zones.

2. Controleonderzoek naar geweld tegen leden van de Brusselse politiediensten

Het onderzoek werd ingesteld naar aanleiding van het gebruik van vuurwapens tegen de politie in 2010 en de incidenten in augustus 2012. De problematiek werd aan een kwalitatieve en een kwantitatieve analyse onderworpen. De resultaten waren geenszins verrassend: ongeveer 92 % van de Brusselse politiemensen geeft aan het slachtoffer te zijn geweest van fysiek en/of verbaal geweld.

3. Centrale diensten van de algemene directie gerechtelijke politie van de federale politie

Er werd een grootschalig onderzoek gevoerd naar het dienstenaanbod van de centrale diensten van de algemene directie van de gerechtelijke politie ten behoeve van de gedeconcentreerde diensten. Het Comité P heeft zijn onderzoek onder meer toegespitst op de spreiding van de capaciteit, waarbij werd vastgesteld dat de centrale directies zowat 15 % van de capaciteit van de gerechtelijke pijler naar zich toetrekken. Tevens heeft het Comité P de inzetbaarheid van de centrale diensten nagegaan, in het bijzonder van de centrale diensten voor de bestrijding van corruptie en van de CDGEFID; bovendien heeft het een onderzoek ingesteld naar de informatiedoorstroming tussen de verschillende niveaus onderling.

Ingevolge dit onderzoek heeft het Comité P aanbevelingen geformuleerd die een weerslag hebben gehad op het optimaliseringsplan van de federale politie.

4. Opvolgingsonderzoek naar de integriteit van de lokale recherche in Antwerpen

Na dit onderzoek heeft het Comité P aanbevelingen geformuleerd om een echt integriteitsbeleid te bewerkstelligen.

5. Integriteitsonderzoek PZ Kanton Borgloon

Het Comité P heeft aanbevelingen geformuleerd inzake de leiding van deze politiezone en de ondersteuning van de operationele leidinggevenden. De conclusies van dit onderzoek kunnen tevens nuttig zijn voor andere politiezones.

6. Zone de police Schaerbeek/Evere/Saint-Josse-Ten-Node

Cette enquête a débuté à la suite d'une plainte pour vol avec violences sur la voie publique. L'enquête du Comité P a principalement porté sur l'efficacité de la recherche locale et l'enregistrement des données dans la BNG. Des lacunes avaient, en effet, été constatées dans l'enregistrement des cartes de crédit volées. Ce problème existe également dans d'autres zones de police.

Le Comité P a également examiné la disponibilité de l'assistance aux victimes dans les deux langues nationales; cela reste un problème structurel.

7. Zone de police de Gaume

Le Service d'Enquêtes du Comité P avait constaté des dysfonctionnements dans le travail judiciaire de cette zone, notamment en ce qui concerne la gestion des biens saisis et, en particulier, des véhicules saisis. Actuellement, la situation s'est améliorée.

8. Intervention policière lors d'un conflit social

Cette enquête a porté sur l'intervention policière lors du conflit social à l'entreprise Meister Benelux à Sprimont. Le Comité P a constaté que le volet administratif a été traité de manière plus ou moins efficace mais que le volet judiciaire a été négligé.

Le Comité P a notamment recommandé d'intégrer les compétences d'un conciliateur social dans la formation des officiers de police.

9. Réserve fédérale et manque de personnel auquel sont confrontées les zones de police de l'agglomération bruxelloise

Cette enquête trouve son origine dans une plainte des bourgmestres des zones de police bruxelloises concernant un manque de personnel.

L'enquête du Comité P a confirmé ce manque de personnel surtout dans le cadre de base et le cadre moyen. Ce manque de personnel peut être en grande partie compensé par la réserve fédérale et par le corps d'intervention central (centraal interventiekorps), en collaboration avec le Dirco de Bruxelles, mais également par le biais de la solidarité interzonale.

6. Politiezone Schaarbeek/Evere/Sint-Joost-Ten-Node

Dit onderzoek werd ingesteld naar aanleiding van een klacht wegens diefstal met geweld op de openbare weg. Het onderzoek van het Comité P had voornamelijk betrekking op de efficiëntie van de lokale recherche en de gegevensregistratie in de ANG. Er werden immers leemten vastgesteld bij de registratie van de gestolen kredietkaarten. Dit probleem doet zich ook in andere politiezones voor.

Tevens heeft het Comité P de beschikbaarheid in de twee landstalen van de gespecialiseerde slachtofferbejegening in de politiezone nagegaan, waarbij is gebleken dat dit een structureel probleem blijft.

7. Politiezone Gaume

De Dienst Enquêtes van het Comité P had in die zone disfuncties vastgesteld bij de uitvoering van opdrachten in het kader van gerechtelijke dossiers, meer bepaald met betrekking tot het beheer van de in beslag genomen goederen, en in het bijzonder van de in beslag genomen voertuigen. Momenteel is de toestand verbeterd.

8. Politieoptreden tijdens een sociaal conflict

Dit onderzoek werd gevoerd naar het politieoptreden bij een sociaal conflict bij de firma Meister Benelux in Sprimont. Het Comité P stelde vast dat het administratieve aspect vrij behoorlijk werd behandeld, maar dat het gerechtelijke aspect werd verwaarloosd.

Het Comité P heeft onder meer aanbevolen in de opleiding van de politieofficieren oog te hebben voor de bevoegdheden van de sociaal bemiddelaar.

9. Federale reserve en personeelstekort in de politiezones uit de Brusselse agglomeratie

Dit onderzoek werd opgestart naar aanleiding van een klacht van de burgemeesters van de Brusselse politiezones over een personeelstekort.

Het onderzoek van het Comité P heeft dit personeelstekort bevestigd, vooral in de basis- en de middenformatie. Dit personeelstekort kan wellicht grotendeels worden gecompenseerd door de federale reserve en door het centraal interventiekorps, in samenwerking met de DirCo Brussel, maar ook via interzonale solidariteit.

Le Comité P a formulé des recommandations en ce qui concerne le recrutement et la mobilité, le coaching et la formation des policiers de base et des policiers du cadre moyen.

*

Le rapport d'observatoire comporte une nouveauté par rapport au rapport annuel précédent, à savoir un chapitre consacré aux avis juridiques rendus par le Comité P sur certains aspects de l'action policière. Ces avis sont rédigés par la cellule juridique à la suite des plaintes déposées ou à la demande des conseillers ou du Service d'Enquêtes à l'occasion de certains événements.

Le rapport comporte encore une analyse des jugements et arrêts qui ont été communiqués au Comité P en 2012 en application de l'article 14, alinéa 1er de la loi du 18 juillet 1991.

M. Keppens attire l'attention de la commission sur le fait que cette analyse n'est pas exhaustive étant donné que le Comité P ne reçoit pas tous les jugements et arrêts rendus à l'encontre des policiers. Certains parquets collaborent plus que d'autres. Ce chapitre contient une analyse des décisions judiciaires en cas de violence policière établie.

Enfin, la partie III du rapport annuel 2012 présente le suivi des recommandations du Comité P de 2002 à 2010 en ce qui concerne la fonctionnalité de base "accueil" et dresse un aperçu des nouvelles recommandations formulées en 2012.

II. — DISCUSSION

Un membre se réfère au passage du rapport annuel concernant les décisions judiciaires et le lien avec la discipline. Le rapport mentionne que le Comité P n'a quasi pas reçu d'information "disciplinaire" relative aux dossiers dans lesquels des membres de la police intégrée sont poursuivis pour violence policière. En ce qui concerne les 39 dossiers aux termes desquels des faits de "violence policière" sont déclarés établis, seules 6 sanctions disciplinaires ont été portées à la connaissance du Comité P (...). Quant aux 33 autres dossiers, force est de constater que le Comité P n'a reçu aucune information en matière disciplinaire (...) alors que des faits de "violence policière" sont déclarés établis au pénal.

Het Comité P heeft aanbevelingen geformuleerd inzake de aanwerving en de mobiliteit, de coaching en de opleiding van de politiemensen in de basis- en de middenformatie.

*

Het observatoriumrapport bevat een nieuwigheid ten opzichte van het vorige jaarverslag, met name een hoofdstuk waarin wordt ingegaan op de juridische standpunten van het Comité P over bepaalde aspecten van het politieel handelen. Die adviezen worden uitgewerkt door de juridische cel op grond van de ingediende klachten, dan wel op verzoek van de vaste leden of de Dienst Enquêtes, naar aanleiding van bepaalde feiten.

Voorts bevat het rapport ook nog een analyse van de vonnissen en de arresten die het Comité P in 2012 werden bezorgd met toepassing van artikel 14, eerste lid, van de wet van 18 juli 1991.

De heer Keppens wijst de commissieleden erop dat deze analyse niet volledig is, aangezien het Comité P niet alle vonnissen en arresten inzake politiemensen ontvangt. Sommige parketten tonen zich op dat vlak coöperatiever dan andere. Dit hoofdstuk bevat een analyse van de gerechtelijke uitspraken inzake bewezen politiegeweld.

Tot slot wordt in deel III van het jaarverslag 2012 ingegaan op de opvolging van de aanbevelingen die het Comité P heeft gedaan van 2002 tot 2010, dit met betrekking tot de basisfunctionaliteit "onthaal", en wordt verder een overzicht gegeven van de in 2012 gedane nieuwe aanbevelingen.

II. — BESPREKING

Een lid verwijst naar de passage van het jaarverslag van het Comité P over de rechterlijke beslissingen en over "de link met tucht". Daarin wordt het volgende aangegeven: "Het Comité P heeft haast geen "tuchtrechtelijke" informatie gekregen betreffende de dossiers waarin leden van de geïntegreerde politie vervolgd worden voor "politiegeweld". Met betrekking tot de 39 dossiers waarin de feiten van "politiegeweld" bewezen verklaard zijn, werden slechts 6 tuchtstraffen ter kennis gebracht van het Comité P (...) Met betrekking tot de 33 andere dossiers dient te worden vastgesteld dat het Comité P geen tuchtrechtelijke informatie ontvangen heeft (met inbegrip van een eventuele seponering)! En dit terwijl de feiten van "politiegeweld" strafrechtelijk bewezen verklaard zijn."

Le membre demande si le Comité P soupçonne qu'un nombre beaucoup plus élevé de sanctions disciplinaires ont été prononcées.

Il demande ce qu'il en est du monitoring au niveau fédéral et local en ce qui concerne les violences contre les policiers. Le Comité P a-t-il pris l'initiative de demander ces données auprès des zones de police locale.

L'intervenant se réfère au passage du rapport sur les corps de police concernés par les dossiers de plaintes. Le rapport mentionne que le tableau reprend une liste des zones et des services pour lesquels le Comité P a ouvert le plus de dossiers de plaintes. Toutefois, il est précisé que seuls sont pris en compte les dossiers ouverts par le Comité P et non ceux qui auraient pu être transmis à l'Inspection générale ou directement déposés dans les corps de police. L'intervenant pose la question de la collaboration entre le Comité P et l'AIG. Le Comité P a-t-il demandé les informations à l'AIG? L'AIG a-t-elle transmis ces informations ou a-t-elle refusé de le faire?

Enfin, le membre se réfère au tableau reprenant le nombre de dossiers de plaintes par corps de police locale. Les six zones de police bruxelloises figurent en bonne place dans le classement des services de police les plus visés par les plaintes. Néanmoins, la zone de Bruxelles-Ixelles en a généré plus du double que la zone Polbruno. Quels facteurs objectifs peuvent expliquer cette abondance de plaintes? Le nombre de manifestations dans cette zone?

Un autre membre d'étonne de la réduction du nombre d'enquêtes judiciaires par rapport au nombre de plaintes. Le Comité P a traité 2680 plaintes en 2012, c'est-à-dire 10 % de plus qu'en 2010. En revanche, le nombre d'enquêtes judiciaires est passé de 281 en 2010 à 224 en 2011 et 118 en 2012. Pour expliquer cette baisse, le président du Comité P s'est référé à la répartition des tâches entre le Comité P et l'AIG, conformément à une directive ministérielle de septembre 2011. Que contient cette directive?

Le membre aborde ensuite le problème du bilinguisme des policiers à Bruxelles. Il se réfère à cet effet à l'enquête de contrôle effectuée dans la zone de Schaerbeek/Evere/Saint-Josse-ten-Noode qui a révélé un problème dans l'assistance aux victimes en néerlandais. Dans cette zone, 14 collaborateurs administratifs (Calog) sont affectés à l'assistance aux victimes. Au total, 11 francophones (dont 3 disposent d'une attestation de bilinguisme Selor) et 3 néerlandophones

Het lid vraagt of het Comité P vermoedt dat veel meer tuchtsancties werden uitgesproken.

Hij vraagt hoe het staat met de "monitoring" op federaal en lokaal niveau in verband met het geweld tegen politieagenten. Heeft het Comité P het initiatief genomen die gegevens te vragen aan de lokale politiezones?

De spreker verwijst naar de passage in het jaarverslag in verband met de "Politiekorpsen genoemd in de klachtendossiers"; die luidt als volgt: "Onderstaande tabel bevat een lijst van politiezones/diensten waartegen het Vast Comité P het meeste klachtendossiers geopend heeft. Er is enkel rekening gehouden met de dossiers geopend door het Vast Comité P en niet met de dossiers die zouden kunnen zijn overgemaakt aan de Algemene inspectie of rechtstreeks zijn ingediend bij de politiediensten." De spreker vraagt hoe het staat met de samenwerking tussen het Comité P en de AIG. Heeft het Comité P inlichtingen gevraagd aan de AIG? Heeft de AIG die inlichtingen overgezonden of heeft ze geweigerd dat te doen?

Tot slot verwijst het lid naar de tabel waarin het aantal klachtendossiers per lokaal politiekorps wordt weergegeven en waarover in het jaarverslag het volgende wordt aangestipt: "Het is geen verrassing dat de zes Brusselse zones bovenaan staan in het klassement van de politiediensten waartegen het vaakst klacht wordt ingediend. Toch telt de zone Brussel-Elsene meer dan dubbel zoveel klachten dan de tweede Brusselse zone uit de tabel (PZ PolBruno)". Welke objectieve factoren kunnen die talrijke klachten verklaren? Zijn ze te wijten aan het aantal betogingen in die zone?

Een ander lid is verwonderd dat het aantal gerechtelijke onderzoeken afneemt ten aanzien van het aantal klachten. Het Comité P heeft in 2012 2680 klachten behandeld, dus 10 % meer dan in 2010. Het aantal gerechtelijke onderzoeken is daarentegen gedaald van 281 in 2010 naar 224 in 2011, en 118 in 2012. Om die daling te verklaren, heeft de voorzitter van het Comité P verwezen naar de taakverdeling tussen het Comité P en de AIG, overeenkomstig een ministeriële richtlijn van september 2011. Wat bevat die richtlijn?

Het lid gaat vervolgens in op het probleem van de tweetaligheid van de politiemensen in Brussel. Hij verwijst daarvoor naar het toezichtsonderzoek dat in de zone Schaerbeek/Evere/Sint-Joost-ten-Noode werd uitgevoerd en dat heeft aangetoond dat een probleem rijst inzake de bijstand aan slachtoffers in het Nederlands. In die zone worden 14 administratieve medewerkers (Calog) ingezet voor slachtofferbijstand. In totaal zijn 11 Franstaligen (van wie er 3 over een tweetaligheidsattest

sont disponibles. L'intervenant est d'avis que tous les collaborateurs devraient disposer d'une attestation de bilinguisme. Il s'étonne de lire dans le rapport d'enquête que, pendant la période allant de janvier 2011 à fin avril 2012, la zone de police n'a pas constaté de problème en matière de disponibilité d'un collaborateur néerlandophone spécialisé dans l'assistance aux victimes et qu'aucun citoyen ne s'est plaint.

Le rapport mentionne que le bilinguisme néerlandais-français est une exigence légale dans les zones de police de la région de Bruxelles-Capitale. Or, il ressort de chiffres fournis par la vice-première ministre et ministre de l'Intérieur qu'un tiers des policiers bruxellois ne disposent pas d'une attestation de bilinguisme. Dans la pratique, il apparaît souvent que certains policiers ne sont pas capables d'établir un procès-verbal en néerlandais. Ces personnes ont-elles dès lors bien leur place dans une zone de police bruxelloise? Certaines zones ont tenté de résoudre le problème en composant des équipes bilingues.

Un autre intervenant se réfère au chapitre relatif à la formation du personnel et en particulier à la disponibilité des stands de tirs. Alors que la circulaire GPI 48 impose plusieurs exercices de tirs par an, certaines zones de police locale, notamment en Flandre occidentale et dans le Brabant flamand, rencontrent des problèmes d'infrastructure. Le Comité P peut-il fournir des compléments d'information à cet égard?

L'intervenant demande qui est responsable de la non transmission au Comité P des jugements et arrêts concernant des policiers. Est-ce le greffe ou le parquet? cette non transmission tronque les chiffres mentionnés par le Comité P dans son rapport.

Que suggère le Comité P pour obliger ou du moins encourager la justice à lui transmettre les décisions judiciaires?

Un membre souhaiterait qu'apparaisse plus clairement dans le rapport annuel la répartition des tâches du Service d'Enquêtes selon que celui-ci enquête pour le Comité P (tâches administratives) ou sur demande de la Justice (tâches judiciaires).

Dans un souci de saine gestion budgétaire, le membre signale qu'il serait opportun d'étaler sur plusieurs années le remplacement du parc automobile (pas moins de 28 véhicules) des enquêteurs, sollicitée par le Comité P.

van Selor beschikken) en 3 Nederlandstaligen beschikbaar. De spreker vindt dat alle medewerkers een tweetaligheidsattest zouden moeten hebben. Hij is verwonderd dat in het onderzoeksrapport wordt aangegeven dat de politiezone tussen januari 2011 en eind april 2012 geen probleem van beschikbaarheid van een inzake slachtofferbijstand gespecialiseerde Nederlandstalige medewerker is gerezen en dat geen enkele burger heeft geklaagd.

In het verslag wordt gepreciseerd dat de tweetaligheid Nederlands-Frans een wettelijke vereiste is in de politiezones van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Uit de cijfers die de vice-eersteminister en minister van Binnenlandse Zaken heeft verstrekt, blijkt echter dat een derde van de Brusselse politiemensen niet over een tweetaligheidsattest beschikt. In de praktijk blijkt vaak dat sommige politiemensen niet bij machte zijn een proces-verbaal op te stellen in het Nederlands. Zijn die personen wel op hun plaats in een Brusselse politiezone? Sommige zones hebben geprobeerd het probleem op te lossen door tweetalige teams samen te stellen.

Een andere spreker verwijst naar het hoofdstuk over de opleiding van het personeel en in het bijzonder de beschikbaarheid van de schietstands. Terwijl de circulaire GPI 48 meerdere schietoefeningen per jaar oplegt, hebben sommige lokale politiezones, onder meer in West-Vlaanderen en in Vlaams-Brabant, met infrastructuurproblemen te kampen. Kan het Comité P daarover meer inlichtingen verstrekken?

De spreker vraagt wie verantwoordelijk is voor het niet verzenden aan het Comité P van de vonnissen en de arresten met betrekking tot politiemensen. Gaat het om de griffie of om het parket? Door die niet-overzending liggen de cijfers die het Comité P in zijn verslag vermeldt lager dan de werkelijke cijfers.

Wat suggereert het Comité P om het gerecht ertoe te verplichten of op zijn minst aan te sporen het de rechterlijke beslissingen over te zenden?

Een lid wenst dat in het jaarverslag duidelijker wordt aangegeven wat de taakverdeling is van de Dienst Enquêtes P naargelang die een enquête uitvoert voor het Comité P (administratieve taken) dan wel op vraag van het gerecht (gerechtelijke taken).

Het lid stipt aan dat het, met het oog op een gezond budgettair beheer, opportuun zou zijn de door het Comité P gevraagde vervanging van het wagenpark van de onderzoekers (niet minder dan 28 voertuigen) over meerdere jaren te spreiden.

Le membre demande que le Comité P s'informe dans les différentes zones de police sur les actions entreprises en matière de violences intrafamiliales et de sensibilisation à la consommation de drogue dans les écoles. Ces deux problématiques touchent de près l'ensemble de la société. Des actions existent déjà à des degrés divers: initiatives locales, provinciales ou même des initiatives individuelles de certains chefs de zone. On ne perçoit cependant pas toujours la cohérence entre toutes ces actions.

En ce qui concerne la gestion des plaintes et, en particulier le tableau de la répartition des plaintes par arrondissement en chiffres absolus, le membre estime qu'il faudrait également tenir compte de l'étendue des zones, du nombre d'habitants (densité de population) et du nombre de zones de police dans l'arrondissement. Une analyse plus fine s'impose.

Il conviendrait d'examiner plus en détails les raisons pour lesquelles les citoyens portent plainte. Pour quelles raisons les policiers sont-ils perçus comme plus agressifs? Il est préoccupant de constater que de 2010 à 2012, les plaintes pour comportement agressif ont augmenté de 306 à 397. Quels sont les efforts entrepris pour réconcilier la police et les citoyens? Quelle est la formation en management des chefs de zone? Il semblerait que pour les chefs de zone issus de l'ancienne gendarmerie, l'accueil des citoyens ne soit pas une priorité. En cas de transposition d'une structure militaire dans une zone de police, on constate que les relations entre les citoyens et les policiers sont plus difficiles. Les chefs de zones issus de la police locale semblent avoir une meilleure compréhension du terrain.

Si l'analyse du Comité P confirme ce postulat, il conviendra qu'il formule une recommandation sur la formation des chefs de zone non seulement à l'accueil mais à la relation au public et au service à la population.

Le délai de traitement des plaintes est acceptable mais il est important que toutes les plaintes soient traitées dans un délai raisonnable.

M. Emile Degehansart, conseiller au Comité P, répond que pour savoir si d'autres sanctions disciplinaires ont été prises (outre les 6 mentionnées dans le rapport), il faudrait croiser les données du Comité P avec celles du Conseil de discipline. Même en procédant de la sorte, on ne serait pas assuré de disposer de données complètes en raison du décalage entre le déroulement d'un procès pénal et une procédure disciplinaire. En effet, un procès pénal dure plus longtemps qu'une procédure disciplinaire.

Het lid vraagt dat het Comité P bij de verschillende politiezones navraag doet over de ondernomen acties inzake intrafamiliaal geweld en sensibiliseringscampagnes rond druggebruik in de scholen. Beide vraagstukken treffen het hart van de samenleving. Er bestaan al acties, in verschillende graden: lokale en provinciale initiatieven, en zelfs individuele initiatieven van bepaalde zonechefs. De samenhang tussen al die acties is echter soms ver zoek.

In verband met het beheer van de klachten en inzonderheid de tabel met de spreiding van het aantal klachten per arrondissement in absolute cijfers meent het lid dat tevens rekening zou moeten worden gehouden met de omvang van de zones, het aantal inwoners (bevolkingsdichtheid) en het aantal politiezones in het arrondissement. Een meer gedetailleerde analyse is noodzakelijk.

De redenen waarom de burgers een klacht indienen, zouden meer in detail moeten worden onderzocht. Om welke redenen worden de politieagenten als agressiever gepercipieerd? Het is verontrustend vast te stellen dat tussen 2010 en 2012 het aantal klachten voor agressief gedrag gestegen is van 306 tot 397. Welke inspanningen worden geleverd om de politie en de burger met elkaar te verzoenen? Welke managementopleiding krijgen de zonechefs? Het ziet ernaar uit dat het onthaal van de burger geen prioriteit is voor de zonechefs die van de vroegere Rijkswacht komen. Wanneer een politiezone een militaire structuur krijgt, blijken de relaties tussen de burgers en de politieagenten moeizamer te verlopen. De van het lokale niveau afkomstige zonechefs lijken over meer terreinkennis te beschikken.

Als het Comité P in zijn analyse die vaststelling bevestigt, dient het een aanbeveling te formuleren over de opleiding van de zonechefs, niet alleen op het vlak van het onthaal van de burger, maar ook van de *public relations* en de dienstverlening aan de bevolking.

De termijn voor de behandeling van klachten is aanvaardbaar, maar het is belangrijk dat alle klachten binnen een redelijke termijn worden behandeld.

De heer Emile Degehansart, vast lid van het Comité P, antwoordt dat om te achterhalen of andere tuchtsancties zijn genomen (dan de zes in het rapport vermelde sancties), de gegevens van het Comité P zouden moeten worden gekruist met die van de tuchtraad. Maar zelfs dan is men niet zeker over volledige gegevens te beschikken, aangezien een strafproces en een tuchtprocedure niet gelijklopen. Een strafproces duurt immers langer dan een tuchtprocedure.

Il est, en effet, interpellant de constater qu'il n'y a eu que 6 sanctions disciplinaires contre 39 condamnations (sur un total de 91 procédures). Si on ajoute aux 23 acquittements ainsi rendus, les 29 non-lieux obtenus au stade préparatoire, cela représente 57 % de "classement", ça pose question. Ce n'est pas normal. Il convient de signaler que le Comité P ne reçoit pas toutes les informations qu'il devrait recevoir, ni en matière pénale, ni en matière disciplinaire.

M. Degehansart signale que sur les 39 jugements de condamnation pour violences policières, 18 concernent des violences sur des personnes maîtrisées et 23 jugements se sont soldés par une décision de suspension; c'est interpellant.

Malgré des rappels réguliers, le ministère public ne transmet pas régulièrement les décisions judiciaires au Comité P. Comment l'y contraindre? On pourrait prévoir dans la loi que dès qu'un jugement est rendu concernant un policier, le greffe en transmet une copie administrative au Comité P.

M. Herman Daens, conseiller au Comité P, fournit des précisions en ce qui concerne le monitoring des violences policières et des violences subies par les policiers.

Dans le rapport de l'enquête de contrôle, le Comité P fait remarquer qu'il n'existe pas de définition au niveau de la police intégrée de ce qu'il faut entendre par violence à l'égard des fonctionnaires de police. Chaque service qui a étudié le phénomène utilise une autre définition.

Le Comité P a également constaté qu'il ne disposait pas de données suffisantes pour étudier le phénomène. En ce qui concerne l'agglomération bruxelloise, il a travaillé sur base d'une liste de questions afin de déterminer de quel type de violence les policiers bruxellois étaient victimes. Il est apparu lors de cette enquête que de nombreux policiers avaient peur de faire une déposition. Ils répondent que rien n'est fait pour enrayer la violence à l'égard des policiers, même pas de la part de la justice. C'est un élément dont il faut tenir compte. En août 2012, la vice-première ministre et ministre de l'Intérieur et la ministre de la Justice ont décidé de créer des groupes de travail sur cette problématique. Le Comité P a alors décidé de clôturer son enquête et de transmettre ses conclusions aux ministres concernées après discussion en commission d'accompagnement.

Het is eigenaardig te moeten vaststellen dat er slechts 6 tuchtsancties zijn geweest, tegenover 39 veroordelingen, op een totaal van 91 procedures. Als men bij de 23 aldus genomen beslissingen tot vrijspraak, de 29 in de voorbereidende fase verkregen buitenvervolginstellingen voegt, vertegenwoordigt dat 57 % "seponeringen", wat vragen oproept. Dat is niet normaal. Daarbij dient wel te worden opgemerkt dat het Comité P niet alle informatie ontvangt die het zou moeten ontvangen, noch bij strafzaken, noch bij tuchtprocedures.

De heer Degehansart wijst erop dat van de 39 veroordelingen voor politiegeweld er 18 betrekking hebben op geweld jegens overmeesterde personen en dat bij 23 vonnissen een beslissing tot opschorting is genomen; dat roept vragen op.

Ondanks verscheidene herinneringen zendt het openbaar ministerie de gerechtelijke beslissingen niet regelmatig over aan het Comité P. Hoe kan het daartoe worden verplicht? In de wet zou de bepaling kunnen worden opgenomen dat zodra over een politieagent een vonnis wordt gewezen, de griffie daarvan een administratief afschrift bezorgt aan het Comité P.

De heer Herman Daens, vast lid van het Comité P, geeft nadere toelichting bij de monitoring inzake geweld door en tegen politieagenten.

In het rapport van het controleonderzoek merkt het Comité P op dat, wat de geïntegreerde politie betreft, er geen definitie bestaat van wat moet worden verstaan onder geweld tegen politiebeambten. Elke dienst die het verschijnsel heeft bestudeerd, gebruikt een andere definitie.

Het Comité P heeft eveneens vastgesteld dat het over onvoldoende gegevens beschikte om het verschijnsel te bestuderen. Wat de Brusselse agglomeratie betreft, heeft het gebruik gemaakt van een vragenlijst om te bepalen van welk soort geweld de Brusselse politieagenten het slachtoffer waren. Bij dat onderzoek is gebleken dat heel wat politieagenten bang zijn om aangifte te doen. Zij antwoorden dat niets wordt ondernomen om het geweld tegen politieagenten een halt toe te roepen, zelfs niet door het gerecht. Met dat element moet rekening worden gehouden. In augustus 2012 hebben de vice-eersteminister en minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Justitie besloten om werkgroepen op te richten in verband met dit vraagstuk. Het Comité P heeft dan besloten zijn onderzoek af te sluiten en zijn bevindingen aan de betrokken ministers te bezorgen na bespreking in de begeleidingscommissie.

Il existe au sein de la police fédérale, un service compétent pour le bien-être au travail et auquel devraient normalement aboutir les dénonciations de violences. Ce service a pris conscience qu'il était important que les victimes lui signalent les faits et qu'il s'en saisisse. Le Comité P a l'intention de procéder à une enquête de suivi dans ce dossier. M. Daens conclut qu'actuellement, il n'existe pas de monitoring global de la problématique en raison de l'absence de définition commune; l'analyse du phénomène a lieu de manière casuistique.

M. Emile Dejeansart, conseiller au Comité P, est d'avis qu'il ne faut pas trop vite accuser les parquets de ne pas transmettre les décisions judiciaires au Comité P. En effet, dans un certain nombre de cas, ils ne savent pas eux-mêmes qu'ils doivent les transmettre étant donné que la qualité de policier n'est pas toujours intégrée dans la qualification. En effet, selon la jurisprudence européenne, un citoyen n'a pas l'obligation de déclarer sa qualité de policier lorsqu'il est interpellé ou jugé.

Un membre conteste ce point de vue. Il signale que lorsqu'une personne comparaît devant un tribunal de police ou un tribunal correctionnel, il doit déclarer s'il occupe une fonction publique. Le juge peut d'ailleurs très bien vérifier sa fonction dans le registre national.

M. Herman Daens, conseiller au Comité P, précise que les citoyens n'ont pas l'obligation de mentionner leur nouvelle fonction à leur administration communale.

M. Daens a signalé le problème à la Vice-première ministre et ministre de l'Intérieur et celle-ci a répondu qu'une obligation de signalement de la profession de policier équivaldrait à une auto-incrimination. Contrairement aux magistrats qui doivent décliner leur fonction, les policiers n'ont pas cette obligation. La Banque de données nationale (BNG) n'est pas harmonisée avec le registre national.

M. Yves Keppens, président du Comité P, signale que certains parquets généraux ne suivent pas à la lettre l'obligation légale de transmettre les décisions judiciaires au Comité P. Parallèlement, les mesures disciplinaires et les mesures d'ordre ne parviennent pas toujours non plus au Comité P. Aucune sanction à ces manquements n'est prévue dans la loi et le Comité P envisage de formuler des suggestions pour remédier à cette lacune.

M. Keppens se réfère au point 10.6 du rapport concernant les corps de police cités dans les dossiers de plaintes et, en particulier au tableau reprenant une

Bij de federale politie bestaat een dienst die bevoegd is voor het welzijn op het werk en waar aangiften van geweld normaal gesproken zouden moeten terechtkomen. Deze dienst is tot het besef gekomen dat het belangrijk is dat de slachtoffers de feiten bij hem melden en dat hij er zich vervolgens over ontfermt. Het Comité P is van plan in dit dossier een opvolgingsonderzoek te starten. De heer Daens besluit dat er momenteel geen alomvattende monitoring van het vraagstuk bestaat omdat er geen gemeenschappelijke definitie bestaat; het fenomeen wordt veeleer casuïstisch onderzocht.

De heer Emile Dejeansart, vast lid van het Comité P, is van mening dat men de parketten er niet overhaast van mag beschuldigen dat zij de rechterlijke beslissingen niet willen verzenden aan het Comité P. In sommige gevallen weten zij zelf niet dat zij dat moeten doen, omdat de hoedanigheid van politieagent niet altijd in de omschrijving opgenomen is. Volgens de Europese rechtspraak is een burger immers niet verplicht zijn hoedanigheid van politieagent aan te geven wanneer hij wordt geïnterpelleerd of voor de rechter verschijnt.

Een lid betwist die zienswijze. Hij merkt op dat wanneer iemand voor een politierechtbank of een correctie-rechtbank verschijnt, hij moet melden of hij een openbare functie bekleedt. De rechter kan zijn functie overigens heel goed nagaan in het rijksregister.

De heer Herman Daens, vast lid van het Comité P, preciseerd dat de burgers niet verplicht zijn hun nieuwe functie mee te delen aan hun gemeentebestuur.

De heer Daens heeft de kwestie ter sprake gebracht bij de vice-eersteminister en minister van Binnenlandse Zaken. Haar oordeel was dat de verplichting om zich kenbaar te maken als lid van de politie een vorm van zelfincriminatie zou zijn. Anders dan voor de magistraten, die hun functie wel moeten opgeven, geldt die verplichting niet voor het politiepersoneel. De Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) is niet afgestemd op het rijksregister.

De heer Yves Keppens, voorzitter van het Comité P, geeft aan dat sommige parketten-generaal de wettelijke verplichting om de rechterlijke beslissingen aan het Comité P over te zenden, niet naar de letter naleven. De tucht- en ordemaatregelen komen evenmin altijd bij het Comité P terecht. Daar die tekortkomingen door de wet op generlei wijze worden bestraft, is het Comité P van plan voorstellen te doen om die leemte op te vullen.

De heer Keppens verwijst naar punt 10.6 van het jaarverslag, dat betrekking heeft op de politiekorpsen die genoemd worden in de klachtendossiers, en meer

liste des zones et des services de police contre lesquels le Comité P a ouvert le plus de dossiers. Seuls ont été pris en compte les dossiers ouverts par le Comité P et non ceux qui auraient pu être transmis à l'Inspection générale ou directement déposés dans les corps de police. Environ 700 plaintes ont été traitées par l'AIG en 2012. Le Comité P est informé de ces plaintes par le biais du système informatisé KLFP ("klachten-fiches plaintes"). Il en va de même pour les plaintes introduites directement dans les corps de police. Ces dossiers ne figurent pas dans les statistiques du Comité P.

Un membre déplore que toutes les plaintes ne soient pas regroupées pour alimenter les mêmes statistiques. Les chiffres mentionnés dans le rapport annuel du Comité P donnent dès lors une fausse image de la réalité et ne sont pas exploitables pour mener une politique adéquate. Est-ce bien nécessaire de maintenir deux organes compétents pour les plaintes, à savoir le Comité P et l'AIG? Il conviendrait de réaliser un monitoring de l'enregistrement de la totalité des plaintes.

M. Keppens, président du Comité P, répond que le rapport annuel reflète uniquement les activités du Comité P mais ne concerne pas les services de contrôle. Il précise qu'il existe depuis 2002 un protocole d'accord avec l'AIG sur la répartition des tâches. Il est évident qu'il serait intéressant de regrouper les données afin d'avoir une image complète de la problématique de la violence policière. On pourrait même envisager de regrouper toutes les plaintes au sein du Comité P.

M. Herman Daens, conseiller au Comité P, déclare qu'en ce qui concerne la violence à l'égard des policiers, le Comité P mènera l'année prochaine une nouvelle enquête de contrôle au niveau des services centraux afin de vérifier s'il y a eu une déclaration du chef de corps concerné et comment le service compétent a réagi. D'un point de vue statistique, chaque policier est susceptible d'être victime de violences mais certains encourent plus de risques de d'autres. L'objectif est de faire réagir le service compétent pour le bien-être au travail afin qu'il oriente de manière adéquate la formation et l'appui des policiers. Le Comité P n'interrogera pas toutes les zones de police car elles devraient, en principe, introduire elles-mêmes les déclarations de leur personnel.

Mme Diane Reynders, conseiller au Comité P, se déclare inquiète du morcellement des compétences entre différents services de contrôle ce qui crée, entre autres, de l'incompréhension auprès de la population. En effet, les citoyens peuvent déposer plainte à différents

bepaald naar de tabel met de lijst van de zones en van de politiediensten waartegen het Comité P het meeste dossiers heeft geopend. Het gaat daarbij alleen om de dossiers die het Comité P heeft geopend, niet om de dossiers die zouden kunnen zijn bezorgd aan de Algemene inspectie of rechtstreeks zouden kunnen zijn ingediend bij de politiekorpsen. De AIG heeft in 2012 ongeveer 700 klachten behandeld. Het Comité P wordt over die klachten geïnformeerd via het informatie-uitwisselingsysteem KLFP ("KlachtenficheFichePlainte"). Dat geldt ook voor de klachten die bij de politiekorpsen rechtstreeks worden ingediend. Die dossiers komen niet voor in de statistieken van het Comité P.

Een lid betreurt dat niet alle klachten worden gebundeld en in dezelfde statistieken opgenomen. De cijfers in het jaarverslag van het Comité P vormen derhalve een onjuiste weergave van de realiteit en kunnen niet als basis dienen om een gepast beleid te voeren. Is het echt nodig om twee instanties voor klachtenbehandeling te behouden – het Comité P en de AIG? Het zou wenselijk zijn de nodige stappen te ondernemen opdat alle klachten worden geregistreerd.

De heer Yves Keppens, voorzitter van het Comité P, antwoordt dat het jaarverslag enkel de activiteiten van het Comité P weergeeft, en niet over de controlediensten gaat. Hij preciseert dat sinds 2002 een protocolakkoord met de AIG bestaat in verband met de taakverdeling. Het zou uiteraard interessant zijn de gegevens samen te voegen om zo een volledig beeld te hebben van door de politie gepleegde geweldfeiten. Het valt zelfs te overwegen om alle klachten te centraliseren op het niveau van het Comité P.

De heer Herman Daens, vast lid van het Comité P, geeft aan dat, wat het geweld ten aanzien van politiemensen betreft, het Comité P volgend jaar een nieuw toezichtonderzoek zal voeren bij de centrale diensten, om na te gaan of de betrokken korpschef aangifte heeft gedaan en hoe de bevoegde dienst daarop heeft gereageerd. Statistisch gezien kan elk politielid het slachtoffer zijn van geweld, maar sommigen lopen meer risico dan anderen. Het is de bedoeling dat de dienst die bevoegd is voor het welzijn op het werk op gepaste wijze reageert, zodat de opleiding en de ondersteuning van het politiepersoneel daarop worden afgestemd. Het Comité P zal niet alle politiezones ondervragen, want de zones zouden in principe de aangiftes van hun personeel zelf moeten indienen.

Mevrouw Diane Reynders, vast lid van het Comité P, maakt zich zorgen over de versnippering van de bevoegdheden over verschillende controlediensten; dat leidt tot onbegrip bij de bevolking. De burgers kunnen immers op verschillende niveaus klachten indienen: bij

niveaux, à savoir au Comité P, à l'AIG ou encore dans les services de contrôle interne des corps de police.

Ainsi, les plaintes déposées au Comité P et qui concernent des infractions pénales, sont transmises au procureur du Roi compétent. Les autres plaintes sont traitées au Comité P ou sont envoyées à l'AIG suivant le protocole relatif à la répartition des compétences entre les deux organes de contrôle. Il est clair que les citoyens ne s'y retrouvent plus; certains n'osent même plus porter plainte.

Le Comité P n'entretient pas de contacts structurels avec l'AIG de sorte qu'il n'existe aucun accord sur le terrain quant à la méthode de travail.

L'absence de définition commune de la violence soit à l'égard des citoyens, soit à l'égard des policiers, perturbe le débat sur cette problématique.

Mme Reynders a l'impression que l'on accorde plus d'attention aux violences commises par des policiers qu'aux violences commises à leur encontre. Il faut un débat équilibré.

M. Yves Keppens, président du Comité P, explique la raison de la baisse substantielle des enquêtes judiciaires. Il rappelle qu'en vertu de l'article 16 de la loi organique du 18 juillet 1991, le ministre de la Justice peut, sur proposition de l'AIG et du Comité P, prendre une directive relative à la répartition des tâches judiciaires entre les deux organes.

Une telle directive est entrée en vigueur le 23 septembre 2011 et précise que les infractions commises par des fonctionnaires de police contre l'intégrité physique d'un citoyen ou contre ses droits fondamentaux, doivent être traitées d'un point de vue pénal par le Service d'Enquêtes du Comité P. Lorsque le directeur général du Service d'Enquêtes constate qu'un dossier lui a été envoyé mais qu'il ne correspond pas à la répartition des tâches de la directive, il le renvoie soit à l'AIG, soit aux services de recherche déconcentrés ou encore aux services de la recherche locale. C'est la raison pour laquelle le nombre de dossiers répressifs a fortement diminué.

En ce qui concerne le bilinguisme des policiers à Bruxelles, M. Keppens rappelle que l'enquête de contrôle du Comité P a démarré à la suite d'un incident dans la zone de Schaerbeek/Evere/Saint-Josse-ten-Node. En 2011, une personne est victime d'un incident sur la voie publique et n'a pas pu bénéficier d'une assistance policière aux victimes en néerlandais. Le Comité

het Comité P, bij de AIG of bij de interne controlediensten van de politiekorpsen.

Zo worden de klachten die worden ingediend bij het Comité P en die gaan over strafbare feiten, overgezonden aan de bevoegde procureur des Konings. De andere klachten worden behandeld door het Comité P zelf of worden doorgestuurd naar de AIG, op grond van het protocol betreffende de bevoegdheidsverdeling tussen de twee toezichtsinstanties. De burgers zien duidelijk door de bomen het bos niet meer; sommigen durven zelfs geen klacht meer in te dienen.

Het Comité P onderhoudt geen structurele contacten met de AIG, zodat in het veld geen enkele afspraak is gemaakt omtrent de werkmethode.

Het feit dat er geen gemeenschappelijke definitie bestaat van geweld, hetzij ten aanzien van burgers, hetzij ten aanzien van politiemensen, bemoeilijkt het debat daarover danig.

Mevrouw Reynders heeft de indruk dat meer aandacht wordt besteed aan de door de politie gepleegde geweldfeiten dan aan het geweld waarvan de politie het slachtoffer is. Een evenwichtig debat is belangrijk.

De heer Yves Keppens, voorzitter van het Comité P, legt uit waarom het aantal gerechtelijke onderzoeken fors is afgenomen. Hij herinnert eraan dat, ingevolge artikel 16 van de organieke wet van 18 juli 1991, de minister van Justitie, op voorstel van het Vast Comité P, een richtlijn kan uitvaardigen inzake de verdeling van de gerechtelijke taken tussen de twee organen.

Een dergelijke richtlijn is in werking getreden op 23 september 2011; daarin wordt bepaald dat over de door de politieambtenaren begane misdrijven tegen de lichamelijke integriteit van een burger of tegen diens basisrechten, de Dienst Enquêtes van het Comité P een strafrechtelijk onderzoek moet uitvoeren. Wanneer de directeur-generaal van de Dienst Enquêtes vaststelt dat hem een dossier is overgezonden dat niet overeenstemt met de in de richtlijn bepaalde taakverdeling, stuurt hij het dossier terug naar hetzij de AIG, hetzij de gede-centraliseerde onderzoeksdiensten, hetzij de diensten van de lokale recherche. Om die reden is het aantal strafdossiers sterk gedaald.

In verband met de tweetaligheid van de politieagenten in Brussel herinnert de heer Keppens eraan dat het controleonderzoek door het Comité P is gestart na een incident in de zone Schaerbeek/Evere/Sint-Joosten-Node. In 2011 was een persoon het slachtoffer van een incident op de openbare weg; hij kon toen van de politie geen slachtofferhulp in het Nederlands krijgen.

P a également constaté que certains actes d'enquêtes n'ont pas été accomplis de manière performante, comme par exemple la présentation de photos en vue de l'identification du suspect et l'enregistrement des données des cartes bancaires dans la BNG.

M. Keppens confirme qu'il existe un problème structurel de bilinguisme dans la police à Bruxelles. Il y a trop peu d'agents disposant d'une attestation de bilinguisme du Selor.

M. Herman Daens, conseiller au Comité P, rappelle qu'auparavant, chaque zone de police disposait d'un stand de tirs avec des règles très strictes. Certains stands ont été fermés car ils ne correspondaient plus aux normes. Actuellement, les zones font appel aux stands centraux et doivent dès lors assurer le transport de leurs agents et tenir compte des heures de déplacement. Il a ouvert un dossier de travail global concernant les armes en général dans lequel les stands de tirs sont également répertoriés et les problèmes inventarisés; ce dossier concerne aussi le suivi de l'application correcte de la GPI 48.

Un membre s'étonne du peu de sanctions disciplinaires prononcées à la suite de violences policières. Le juge considère-t-il comme une circonstance aggravante, le fait de se rendre coupable de violences lorsqu'on occupe une fonction d'autorité?

Les autorités disciplinaires renoncent-elles à des sanctions disciplinaires car elles estiment que la personne a déjà été condamnée et qu'il ne faut pas la punir une seconde fois (*non bis in idem*)?

Les chefs de corps disposent-ils de directives en matière disciplinaire à l'égard des policiers qui ont fait l'objet d'une condamnation pénale.

M. Emile Dejhansart, conseiller au Comité P, précise que la loi organique du 18 juillet 1991 prévoit la transmission des décisions judiciaires (pas uniquement les condamnations mais également les inculpations ou les mises en prévention) et disciplinaires (pas uniquement les sanctions mais par exemple également les classements sans suite) par les autorités compétentes.

M. Dejhansart confirme que la qualité de policier est considérée comme une circonstance aggravante en cas de violences perpétrées par une personne.

En droit, une condamnation pénale est distincte d'une sanction disciplinaire. Elles peuvent très bien être cumulées. Une sanction disciplinaire est d'ailleurs

Voorts heeft het Comité P geconstateerd dat sommige onderzoeksdaden niet efficiënt zijn verricht, zoals bijvoorbeeld de voorlegging van foto's ter identificatie van de verdachte en de registratie van de bankkaartgegevens in de ANG.

De heer Keppens bevestigt dat er een structureel tweetaligheidsprobleem bestaat bij de politie in Brussel. Te weinig agenten beschikken over een tweetaligheidsattest van Selor.

De heer Herman Daens, vast lid van het Comité P, herinnert eraan dat voorheen elke politiezone over een schietstand met zeer strikte regels beschikte. Sommige stands werden gesloten omdat ze niet langer aan de normen voldeden. Momenteel doen de zones een beroep op de centrale stands, en moeten ze derhalve voor het vervoer van hun agenten zorgen en dus rekening houden met de uren dat de betrokkenen onderweg zijn. Hij heeft een globaal werkdossier aangelegd inzake wapens in het algemeen waarin onder meer ook de schietstanden worden opgelijst, de problemen inzake schietstanden worden geïnventariseerd en de correcte naleving van GPI 48 wordt opgevolgd.

Een lid is verbaasd dat zo weinig tuchtsancties worden uitgesproken ingevolge politiegeweld. Beschouwt de rechter het als een verzwarende omstandigheid dat men zich aan geweld schuldig maakt terwijl men een gezagsfunctie bekleedt?

Zien de tuchtverheden niet van tuchtsancties af omdat zij vinden dat de betrokkene al werd veroordeeld en hij geen tweede maal kan worden gestraft (*non bis in idem*)?

Beschikken de tuchtverheden over tuchtrichtlijnen ten aanzien van politieagenten die strafrechtelijk zijn veroordeeld?

De heer Émile Dejhansart, vast lid van het Comité P, licht toe dat de organieke wet van 18 juli 1991 voorziet in de overdracht van rechterlijke beslissingen (niet alleen de veroordelingen, maar ook de tenlasteleggingen of de inverdenkingstellingen) en de tuchtmaatregelen (niet alleen de sancties maar bijvoorbeeld ook de sepots) door de bevoegde overheden.

De heer Dejhansart bevestigt dat de hoedanigheid van politieagent als een verzwarende omstandigheid wordt beschouwd in gevallen waarin iemand geweld heeft gepleegd.

In het recht is een strafrechtelijke veroordeling niet hetzelfde als een tuchtsanctie. Beide kunnen probleemloos worden gecumuleerd. Een tuchtsanctie wordt over

généralement prise avant la sanction pénale. Le raisonnement du juge est souvent tronqué; il apprécie les circonstances aggravantes et atténuantes. Il peut tenir compte du fait que le policier condamné va de toute manière encourir une sanction disciplinaire. Cela peut expliquer un certain nombre de décisions de suspension.

A contrario, l'autorité disciplinaire peut être tentée de tenir compte du jugement intervenu lorsqu'il envisage une sanction disciplinaire. C'est ainsi qu'en jouant de stratégie, certains policiers inculpés bénéficient à tort d'une certaine clémence du tribunal et de l'autorité disciplinaire.

M. Keppens rappelle que selon la jurisprudence du Conseil d'État, la procédure pénale est tout à fait séparée de la procédure disciplinaire. La procédure judiciaire ne tient pas la procédure disciplinaire en l'état. Il est clair que certains chefs de corps font preuve de laxisme dans la procédure disciplinaire en attendant l'issue de la procédure pénale.

Un membre fait remarquer qu'en ce qui concerne les militaires, on prend d'abord une sanction disciplinaire sans attendre l'issue de la procédure pénale.

Mme Diane Reynders, conseiller au Comité P, signale qu'elle supervise une enquête destinée à examiner la manière dont les services de police appliquent la circulaire CP 3 relative à la maîtrise de l'organisation. Dans le cadre de cette enquête, elle pourrait également s'intéresser à la politique des chefs de corps à l'égard des infractions graves comme, par exemple, la corruption ou la violence envers les personnes.

III. — DÉCISION DES COMMISSIONS

Au nom des commissions, M. André Flahaut, président, demande au Comité P de procéder aux enquêtes suivantes:

— Analyser plus finement les plaintes pour violences policières afin de déterminer les raisons de l'agressivité des policiers et voir quelles sont les mesures prises en amont pour corriger cette situation afin d'améliorer les relations entre la police et les citoyens;

— Examiner quelle est la politique policière en matière de violences intrafamiliales et en matière de stupéfiants dans le milieu scolaire;

het algemeen trouwens vóór de strafrechtelijke sanctie getroffen. Vaak neemt de rechter in zijn redenering ook een aantal elementen mee, zoals de verzwarende en verzachtende omstandigheden. Hij kan er voorts rekening mee houden dat de veroordeelde politieagent hoe dan ook een tuchtsanctie zal oplopen. Dat kan een aantal beslissingen tot opschorting verklaren.

A contrario kan de tuchtverheid geneigd zijn rekening te houden met het uitgesproken vonnis wanneer daarin een tuchtsanctie wordt overwogen. Door een dergelijke strategie te hanteren, kunnen sommige in verdenking gestelde politieagenten onterecht op enige clementie rekenen van de rechtbank én de tuchtverheid.

De heer Keppens herinnert eraan dat de strafrechtspleging volgens de rechtspraak van de Raad van State volkomen los staat van de tuchtprocedure. De tuchtprocedure hangt niet af van de strafrechtspleging. Sommige korpschefs gaan duidelijk laks met de tuchtprocedure om, in afwachting van de uitkomst van de strafrechtspleging.

Een lid merkt op dat bij militairen eerst een tuchtsanctie wordt uitgesproken zonder de uitkomst van de strafrechtspleging af te wachten.

Mevrouw Diane Reynders, vast lid van het Comité P, wijst erop dat zij toezicht uitoefent op een onderzoek dat ertoe strekt na te gaan hoe de politiediensten circulaire CP 3 in verband met de organisatiebeheersing toepassen. In het kader van dat onderzoek zou zij ook aandacht kunnen besteden aan het beleid van de korpschefs ten aanzien van zware overtredingen, zoals bijvoorbeeld corruptie of geweldpleging op personen.

III. — BESLISSING VAN DE COMMISSIES

Namens de commissies verzoekt *voorzitter André Flahaut* het Comité P de volgende onderzoeken te voeren:

— de klachten wegens politiegeweld meer in detail analyseren om uit te zoeken waarom de politieagenten agressief optreden, alsook nagaan welke maatregelen aan de bron worden genomen om die toestand te verhelpen, ter verbetering van de betrekkingen tussen de politie en de burgers;

— onderzoeken welk politiebeleid wordt gevoerd in verband met huiselijk geweld en met drugs op de scholen;

— Réaliser un monitoring des plaintes pour violences à l'égard des fonctionnaires de police;

— Faire un relevé des stands de tirs encore actifs et des services de police qui s'y entraînent.

Les commissions prennent acte du rapport annuel 2012 et Comité P et souscrivent à ses recommandations.

Les rapporteurs,

Koenraad
DEGROOTE (Ch)

Karl
VANLOUWE (S)

Les présidents,

André
FLAHAUT (Ch)

Sabine
de BETHUNE (S)

— overgaan tot *monitoring* van de klachten wegens geweld ten aanzien van politieambtenaren;

— de schietstanden die nog in bedrijf zijn evenals de politiediensten die er oefenen, inventariseren.

De commissies nemen akte van het jaarverslag over 2012 van het Comité P, en scharen zich achter de erin vervatte aanbevelingen.

De rapporteurs,

Koenraad
DEGROOTE (K)

Karl
VANLOUWE (S)

De voorzitters,

André
FLAHAUT (K)

Sabine
de BETHUNE (S)